

KIS LAP

1903. augusztus 23-án. Ara negyedevre 2 kor. Egyes szám ára 24 fillér. Megjelen minden vasárnap.

LEVÉL APÁNAK. (Lásd a 117. lapon.)

Rákolti György utazása.

HARMADIK
FEJEZET
III.

REGÉNYES ELBESZÉLÉS

IRTA
ABONYI ÁRPÁD.

(Folytatás.)

Az ut, amelyre indulok — szólt most az ifju, hosszú és veszedelmes. Ne viccelődjetez tehát egymással, hanem még egyszer gondoljátok meg, hogy mit eszelekesztek!

Dandóczy kioltotta pipáját, köpönyege zsebébe dugta és azonnal megadta a választ:

— Hunesut, aki kétfelé besil. Én ugyan nem!

— Én sem, erősítette Kovács Miska is. És a lovához sietve, megigazitotta rajta a meredek oldalon kissé lebillent nyeret. Azután kiverte apró »pélpájából« a tüzet és mutatta, hogy ihol készen áll az indulásra. Megyen, amerre parancsolják. »Direkció« (irány) az Óperenciás tenger, meg a világ vége.

Rákolti még mindig nem mozdult helyéről.

— Betegség, szerencsétlenség érhet, mondotta komolyan, utól érhet a halál és nem lesz, aki szemeiteket befogja és elmondjon értetek egy Miatyánkot.

— Baj, baj! bölintott Kovács. Azonban mennék már, urfi!

— S a halál még nem is a legrosszabb, ami érhet, folytatá ridegen az ifju. Gondoljátok meg, hogy olyan földre megyek, ahol vadság, kegyetlenség, vérszomj és babona uralkodik, nem a szeretet vallása és nem a magunk fajta magyar ember szívének gyöngédsége.

— Baj, baj . . . azonban talán mennék?

— Megeshetik, hogy valamely szerencsétlenség folytán a vadak kezébe kerültek. Szörnyü kínzás fog ott váni! A vadak gyönyörködve szemlélik az ilyen borzalmakat; csufondáros kacajjal lesik a haldokló utolsó lehelletét, hogy végül megrohanhassák és baltákkal darabokra szabdalva, egymás közt feloszthassák. Így hal meg a feketék között a fehér ember.

Egy pillanatig nehéz esőndesség támadt.

Kovács Miska valahogy úgy érezte, mintha hideg víz ömlene végig a hátán, s ösztönszerűen megborzongott. Dandóczy maga elé tűnődött, azután gyorsan fölkapta fejét és ezt l érdezte:

— Kenyergem, urfi . . . mindenkinek *így* musáj ottán méghalni?

— Azt éppen nem állítom, felelte az ifju, de nagyon sokan voltak, akik *igy* haltak meg.

Dandóczy ravaszul csippentett a szemeivel.

— Hát ákkor nékem *nem* muszáj így méghalni. Ráhagyom a Miskára . . .

Kovács Miska felpattant.

— Mérget vehetsz rá, komám, kiáltotta önérzetes felfortyanással, s a válláról lelógó fegyverre esapott, hogy én is azok közt leszek, akiknek nem muszáj! Tessen csak ránk hagyni a dolgot, nagyságos urfi! Majd eligazítjuk mi a bajunkat. Megesnek belé, hogy baltával szeleteljenek föl, mint a marhahúst!

— Jáj, ázst én se hágyom! nevetett édesdeden a cigány. Engemet tizenkét ministránszal pispek temet!

— Hát tizenkét esóka nem lesz elég?

— Miskát is pispekek temetik, adta vissza Dandóczy a csipkelődést, csákhogy ezsek a pispekek nem a mellükön viselik a keresztet, hanem a hátukon . . .

— No már én csak azt mondom, öcsém, förmedt rá Kovács, hogy a cigánypecsenyét fel szokás szeletelni, tehát ügyelj magadra, ne komiszkodj és hagyj békét a szamaraknak.

— Te sé ráncigálj ide esókat a filinél fogva. Ákkor ázstán én is békibe hágyom a pispekeket.

Kovács Miska hátat fordított a furfangos Dandóczyinak, s egy erős lökéssel nyeregbe vetve magát, így szólt az eközben gondolataiba mélyedő Rákoltihoz:

— Jelentem alássan, indulhatok!

A következő perében már Dandóczy is nyeregben ült.

— Nemkilenben, nagyságos urfi!

Rákolti nem feszegette tovább a két ember bátorságát. Láta, hogy fölösleges. Részint nem értik, hogy miről van szó, másrészt azonban bizonyos, hogy nem maradnak el mellőle, s elszántság dolgában az élet válságos] perceiben egyik sem fog engedni a másiknak. Azzal, hogy a vállalkozás várható veszélyeire háromszor is a legkomolyabban figyelmeztette őket, eleget tett lelkiismeretének. A többi itt is, mint mindenben a világon — Isten kezében van.

— Föl hát, fiuk, előre! Kövessetek! kiáltotta messze-hangzó, érees hangon; s lovára kapva, meglóbálta kalapját az enyhe

decemberi est levegőjében, mintegy búcsut intve a földnek, melyet ebben az életben többé nem fog viszontlátni soha.

Azzal előre lovagolt, s rövid tájékozódás után elindult nyugat felé.

Kovács Miska is meglobálta a maga kopott katona-sipkáját, de egészen más érzelmek hatása alatt, mint az ifju. A nyárádszegi »virágszál« fitymálva nézett vissza vál-

lán keresztül a hold fényében csillogó tóra és a hófödött sziklás tájra.

— Akkor lássalak, mikor a hátam közepét . . .

— E mán besid! hagyta rá most az egyszer ritka egyetértéssel Dandózei és szintén lekiesinyelte a gyönyörű panorámát, mely a *Holt szem*-től fölfelé egész a hegységig eléje tárult; én is ászodom, hogy melegen ide tebbet nem ákarok vissakerilni . . . Isten áldja meg ezstet á feldet mindén jóval, csak én ne lássak belőle tebbet egy eseppeeske fálátkát se! . . .

Ezzel sarkantyuba kapta lovát s gyors ügetéssel rugaszkodott ő is Rákolti után, ki eközben már jó elől járva, mind-egyre sebesebb és sebesebb tempóban lovagolt a görbe hegyek országának közeli határa felé.

(Folytatása következik.)

ARANY KALÁSZOK.

Nem lehet soha olyan körülmény, amely miatt az igazság utjáról, bár mily viszonyok közt, letérnünk szabad volna.

Cicero.

*

Ha az igazságot tudva hallgatjuk el, az éppen annyi, mint ha a hazugságot akarva segítenők elő.

Thiers Adolf.

*

A kötelesség teljesítéséből ered az élet minden tisztessége, annak elhanyagolásából minden gyalázata.

Cicero.

*

Mindenki tévedhet, csak a bolondnak sajátja a nem tévedés.

Cicero.

*

Minden munkás ember az egész világnak szolgál.

Jókai.

Ilonka ké
Mit őrsz
— »Apán
— »Hogy

Lacika k
Apa elut
— »El,
— »Hog

Palika k
A pénz
— »Az
Nehezen

»Apuska
Érettün
Hogy le
Tinekte

És min
Az any
— »En
Mi is

»S bett
Vezesd
Megírj
Reá en

»Megin
Nagy
És ké
Jöjjön

És m
A hán
Apán
Mind

S ap
Szem
Verej
Legsz

LEVÉL APÁNAK.

(Képpel a címlapon.)

Honka kérdi: »Mondd, anyám,
Mít irsz minden napon?«
— »Apának írok!« — »S mit ízensz?«
— »Hogy szeretjük nagyon!«

Lacika kérdi: »Mondd, anyám,
Apa elutazott?«
— »El, idegenbe.« — »És miért?«
— »Hogy pénzt keressen ott.«

Palika kérdi: »Mondd, anyám,
A pénz nekünk minek?«
— »Az ilyen kis fiúcska azt
Nehezen érti meg.«

»Apuska fárad, dolgozik
Érettünk, gyermekek,
Hogy legyen kenyérünk, ruhánk,
Tinektek és nekem.«

És mind a három kis gyerek
Az anyját kérleli:
— »Engedd meg, oh anyuska, hogy
Mi is írjunk neki.«

»S betűt bár vetni nem tudunk,
Vezesd te a kezünk;
Megírjuk, hogy mi is mindig
Reá emlékezünk.«

»Megírjuk néki, hogy mi is
Nagyon szeretjük őt.
És kérjük, várjuk, hogy közénk
Jöjjön minél előbb!«

És míg anyuska vezeti
A három kis kezét,
Apának sorba írnak ők
Mindhárman levelet.

S apa, hogy kapja az irást,
Szemén könny rengedez;
Verejtékének, érzi ő,
Legszebb jutalma ez.

Fehér Jenő.

APRÓSÁGOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL.

Ujonnan fölfedezett emlős-állat. Vagy 12 év óta őriznek a londoni British Museumban egy kitömött emlős állatot, melyet Afrikában találtak és amely annak leghozzáférhetlenebb sűrűségeiben tanyáz. Az állat ökör, vagy ló nagyságu. Szőre a zebrára emlékeztet. A négerék ezt az állatot *Okapinak* (pirosnak) nevezték el színe miatt. Szőre igen rövid és alap-színe ríktó piros, lábai szennyes sárgák, czombjai sávosak, még pedig kékes-barna sávokkal s szép fehér csikokkal. Semmiféle élő rokona nincs. A nősténynek apró szarv-csutakjai vannak, a him homloka sima. Most nagyban kutatják az állatot, hogy élő példányt hozhassanak belőle Európába.

*

Melyik eszik többet? — az elefánt vagy a pók? Sulyban kifejezve természetesen az elefánt, de aránylag a pók. Az elefánt az állatkertben átlag a következő porciót kapja: 1 mázsa szénát, 21 font kenyeret, 10 font rizst, 19 font korpát, 37 font árpát és 19—20 akó vizet. A pók azonban, naponkint néhány tucat legyet és rovarot költ el. Testéhez aránylag elfogyasztott elesége annyi, hogy ha azt akarnók, hogy az ember, testének megfelelően, annyit fogyasszon, mint a pók: naponkint 2 egész ökröt, 13 birkát és sertést s 4 mázsa halat köllene megennie.

*

A tyuk mint vadászható madár. A Sandwich (olv. Szendvics) szigetek hasznos vadjainak egyik igen nevezetes madár-alakja az elvadult házi tyuk. Értékesebb vad-nem ez ott, mint nálunk a fácán, mert jobban tenyészik és kutya előtt úgy röppen föl, akár csak a fácán. Az elvadult tyuk egyforma sikerrel tenyészik ugy a sziklás, hegyes vidéken, mint a lapályok hozótjaiban. Kitiünően röpil és így a vadászható madarak javához tartozik.

*

A tengeri-sün. Az állatok világának egyik kiválóan érdekes része a mélységes tengerek fenekén él. És ennek az állat-csoportozatnak egyik nevezetes s érdekes alakja a tengeri-sün, melyet a gomolyagba huzódott sünhöz hasonló alakja miatt neveztek el így. A tengeri-sün, az északi és déli sarki-tengerek kivételével, az összes tengerekben él.

FALUN.

— Egy budapesti fiu naplójából. —

Irta Benedek Elek.

II.

A veréb-rikkancs.

MOSTANÁBAN minden reggel hangos kolompolásra ébredek föl. Házunk fölött, a domb-oldalon terül el a széles buza-tábla. Ezt a buza-táblát kerületi reggeltől estig Laji, a mi vén zsellérünk árva unokája. Egy nagy harangot lóbál a kezében, kolompol szakadatlan s közben hesseget: »Hess, hess veréb, röppenj elébb!« A kolompolással s ezzel a versikével hajszojja a verebeket, hogy ne garázdálkodhassanak a piros-szemü buzában.

Laji kiabálása, kolompolása eszembe juttatja azokat a fiukat, kik Budapest utcáin szaladnak az ujsággal s kiabálják: »Esti ujság — egy krajezár!« Ezeket a szegény

fiukat, kik közt nem egy tanuló-társamat láttam, ujság-rikkancsoknak nevezik. Rájuk gondolva nevezük el Lajit veréb-rikkancs-nak. Bizony nem csufságból. Laji még alig mult hat éves és ime, ott szaladgál a rekkenő hőségben, egész nap kiabál, kolompol, hogy meglegyen a mindennapi kenyere. Igaz, hogy most uri dolga van. Napjában ötször eszik, amennyi csak belé fér s közbe-közbe mi is juttatunk a vajas kenyérünkéből. Sőt, hogy el ne vesztse veréb-hajszoj kedvét, mi is hozzá verődünk s együtt kiabáljuk vele: »Hess, hess, veréb, röppenj elébb!«

Kezdetben semmi kedvem sem volt a verebek hajszojására. Sajnáltam szegényeket. Sokszor láttam télen, mit szenvednek hidegtől, éhségtől. Hát még nyáron is éhezzenek? Hiszen ameddig a szemem ellát, dus kalászkok hullámanak. Mért ne juthatna egy pár szem nekik is?

Mondtam is édes apámnak, amit így magamban elgondoltam.

Édes apa elmosolyodott.

— Soh'se busulj te a verebek miatt, gondoskodnak azok magukról. Hiába hajszojjátok, azért itt-ott leszállanak, egy-két szemet kicsippentenek a kalászból, aztán vigan tovább repülnek. Így tesznek egész nap s ne félj attól, hogy éhes gyomorral ülnek el éjszakára.

— Hát akkor mire jó a hajszojás? kérdeztem én.

— Arra jó, mondotta édes apám, hogy nem szállhatják meg hosszabb időre a buza-táblát. Ha őket nyugodtan garázdálkodni engednők, egy szem sem maradna a buza-fejekben. Ők maguk keveset ennének meg, de a buza-szem nagy részét kivernék a földre. Miből sütné édes

anyátok a
csot? Így

Most m
A bátyá
jök puská

— Azt
tük el-lős
közéjük ló

— Mic
előzve bát

Mit
mölcs-fákn

rakat? A
nem voln

jönnének
morkodná

hát csak
őket.

Bátyán
vát, de b

is lőtt e
szaladt I

gény ma
lás közbe

gatta a
azon me

ezt a ver
aki erre

No, ne
nagyon

verebek.

tól a
felöltözt

melyeke
szerte-sz

meg an
legény

Régi, ő
zött ruh

tok s a
vagy si

ten reb
bek, de

ják s
»Mink

teni? I
foljana

ott ille
Lajitól

anyátok akkor ropogós cipót, puha kalácsot? Így azonban jut is, marad is.

Most már megértettem a dolgot.

A bátyám ajálkozott, hogy ő majd közéjük puskáz, de apa ezt nem engedte meg. — Azt nem bánom, mondta, ha felettük el-lősz, hogy megriadjanak; de ha közéjük lőnél, ezzel kárt tennél.

— Micsoda kárt? kérdeztem én, megelőzve bátyámat e kérdéssel.

— Mit gondolsz, ki pusztítja le a gyümölcs-fákról a kártékony férgeket s bogarakat? A veréb meg a többi madár. Ha ők nem volnának, ha ők segítségünkre nem jönnének: letarolva, sárgult levelekkel szomorkodnának a fák nyár közepén. Ezért hát csak riogassátok, de meg ne lőjétek őket.

Bátyám megfogadta édes apa szavát, de bár mennyire vigyázott, még is lelőtt egy verebet. Uccu, szaladt Laji, fölkapta szegény madarat s kolompolás közben folyton mutogatta a többi verébrek, azon melegében csinálván ezt a versikét: »Igy jár — aki erre jár!«

No, nem hiszem, hogy ettől nagyon megriadtak volna a verebek. Sőt nem félnek azoktól a kacagató, csunyan felöltözöttségű csóvák, melyeket a buza-táblában szerte-szét felállítottak. Mint megannyi rongyos vándorlegény állanak a csóvák. Régi, össze-vissza szakadozott ruha-darabok lógnak rajtuk s a tetejükben — kalap vagy sipka. Kezdetben ijedten rebbennek tovább a verebek, de lassanként megszokják s mint ha mondanák: »Minket akartok megijeszteni? Későn keltetek föl ehhez!« S hogy kicsüfoljanak minket, rászállanak a csóvák fejére s ott illegetik-billegetik magukat. Végül is csak Lajitól, a veréb-rikkancstól félnek. Amerre ő jár

az ő kolompjával, riadtan röppennek szét s menekülnek a gyümölcsös közé. Ott éppen jó helyt vannak. Lakmározhatnak.

* * *

Ma volt az aratás utolsó napja. Egész nap zengett a domb-oldal az aratók vidám énekétől. Keresztekben áll az acélos, piroszemű buza. Édes apa gyönyörködve járt a keresztek közt, vizsgálta a buza-fejeket s dicsérte a veréb-rikkancsot, mivel hogy kevés kárt tettek a verebek. Este felé az arató-leányok leültek koszorut kötni a nehéz buza-kalászközből. Hozzájuk ment apa s mondta:

— No leányok, kössetek vagy tiz koszorut!

A lányok csodálkozva néztek édes apára. Én sem értettem: minek tiz koszoru, holott csak egyet szoktak kötni?

— Miért köttetsz tiz koszorut, édes apa?

— Azért, hogy legyen a verebeknek télen.

— Télen? De hogy jutnak hozzá télen?

— Ugy, hogy sorba kifüggesztetek egy-egy koszorut a tornácra. A verebek rászállnak s a többi az ő dolguk. Mikor egy koszorut elfogyasztottak, kifüggesztjük a másodikat és így tovább. Jól fog esni szegényeknek, mikor vastag hó takarja a földet s nem találnak semmiféle magot.

Mindjárt én is az arató leányok közé ültem s fontam a koszorut. Oda ült Laji is. Ő is koszorut font a verebeknek. Most már nem kiabálta: »Hess, hess, veréb, röppenj elébb!« Nem kolompolt. De közbe-közbe a zsebében megcsördült valami.

— Mi van a zsebedben, Laji?

— Pénz! felelt büszkén Laji.

— Mutasd!

Egy marék pénzt szedett ki a zsebéből. Napjára tiz fillér járt neki. Ennyi volt a napszámja. De apa még megpótolta.

Jó tele lesz Lajinak is, a verebeknek is.

LIDI NÉNI.

— Irta Farkas Gyuláné. —

AZ ÖREG Lidi néni időnkint eljön hozzánk varrogatni, foltoztatni, s ilyenkor aztán mindig mesélni is szokott nekünk a varró-gép berregése-közben szebbnél-szebb réges-régi meséket.

Tegnap is egyre kértük, unszoltuk, hogy meséljen valami szépet.

Ezuttal nem igen volt mesélő kedvében, de végre mégis engedett s aztán nagynehezen bele is fogott:

— No jól van, gyerekek! Mesélek nektek, de nem valami olyan bolondos tündérmesét, hanem igaz történetet. Ma az én saját gyermek-korom történetét mondom el nektek.

Mert — hiszitek, nem hiszitek — én is voltam ám egyszer gyermek. Amolyan ürgefürgé, pajkos kis gyermek, mint ti vagytok. De olyan jó dolgom nem volt mindig, mint van tinetek.

Anyám nagyon, nagyon szegény özvegy asszony volt. Keservesen dolgozott, hogy csak éhen ne haljunk. Két testvérem, Kati és Sára, már nagybacsák voltak s egy pár fillért már ők is kerestek néhanapján. De én bizony csak teher voltam a háznál.

A szomszédunkban lakott egy gazdag asszony. Szép volt és előkelő. Megvolt neki mindene, amiről ember csak álmodhat: fényes szobái, drága butorai, ékszerei, könyvei, mindene, mindene a világon — csak éppen gyermeket nem adott neki az Isten. S ez volt életének keserősége.

Sokat, sokat busult a szép uri asszony.

Egyszer aztán eljött édes anyámhoz s szép szavakkal, könnyes szemekkel arra kérte, adná oda neki az ő legkisebbik gyermekét: engem.

Könyörgött, rimázkodott, de anyám halani sem akart róla. Az uri hölgy nem tágitott. Megmagyarázta anyámnak, hogy boldoggá akarja tenni gyermekét. Tanítatja s majd előkelő, uri kisasszonyt fog nevelni belőle. Ezek a tündérmesékbe illő fényes ígéretek már aztán mégis csak hatot-

tak édes anyá hallgatott, figyelni, nyomorogni, t gazdag, előke

És keserve egyezett, hog gyermekét el

Még az a v anyámnak, h mert meg kö sem fog eng kívánkozzam

Fölkerülte De csakham mert új anyá igazi anyám ségnek is sz enyéimről so sem el azoka

Ugy is tö mek voltam került és e másutt laktam

Dédelgete ruhákba ölt mindenféle j

Mindenké csak afféle e tam, aki biz tam, durcás. más gyerme jó ételből, a romon. Olya körül, olyan el sem tud mindenütt i

Csak egy akit nem sz »kis apa« ridegen, sz akartam ül sokszor pö engem. Ak zelni az ok tudtam me birta elvisele mekét ölelj

De kis hitte, hogy

tak édes anyámra. Vissza fojtott lélekzettel hallgatott, figyelt... Az ő gyermeke nem fog nyomorogni, tanulni fog, hintóban jár majd, gazdag, előkelő hölgy lesz belőle!...

És keserves bánattal a szívében beleegyezett, hogy az ő szeretett legkisebbik gyermekét elvigyék tőle.

Még az a vigasza sem maradt meg édes anyámnak, hogy majd lát egyszer-másszor, mert meg köllött igérnie, hogy soha, soha sem fog engem fölkeresni, nehogy vissza kívánkozzam enyéim közé.

Fölkerültem hát a gazdag urnő lakásába. De csakhamar elköltözködtünk más házba, mert új anyám féltékenyen őrzött attól, hogy igazi anyámat viszont lássam. A cselédségnek is szigorúan meghagyta, hogy az enyéimről soha se beszéljenek. Hadd felejtsem el azokat és szeressem egyedül őt!

Ugy is történt. Nagyon picike kis gyermek voltam még s bizony nem sok időbe került és elfelejtettem, hogy valaha is másutt laktam, mint a »kis anyánál«.

Dédelgetett, becézgetett; szebbnél-szebb ruhákba öltöztetett, valósággal elhalmozott mindenféle játékkal, csecsebecsével.

Mindenképen kedvemben járt, én pedig csak afféle elkényeztetett kis hercegnő voltam, aki bizony nagyon sokszor nyafkáltam, durcáskodtam ok nélkül. Akár hány más gyermek jóllakott volna abból a sok jó ételből, amit én meghagytam a tányéromon. Olyan gazdagságot láttam magam körül, olyan teli tálakhoz szoktam, hogy el sem tudtam képzelni, hogy ez nincs mindenütt így.

Csak egy ember volt az egész házban, akit nem szerettem, akitől félttem és az a »kis apa« volt. Ő volt az egyetlen, aki ridegen, szigorúan nézett rám. Ha ölébe akartam ülni, ellökött és a kis anyával is sokszor pörölt, amiért az becézgetett engem. Akkor még nem birtam elképzelni az okát. Csak később, sokkal később tudtam meg. Az ő gőgös természete nem bírta elviselni, hogy a szegény asszony gyermekét ölelje szívére.

De kis anyám mégis boldog volt s azt hitte, hogy most már mindig boldog is lesz,

hogy kis lánykája van. Órákig elnézte pajkos játékomat, amint versenyt futottam a kis kutyánkkal, a fűben hancuroztam, kergetődztem, a napon sütkéreztem vele.

De szegény kis anya nem sokáig volt ilyen zavartalanul boldog.

Beteg lett. Előbb csak néha-néha, majd gyakrabban és erősebben kezdett köhögni. Szép rózsás arca mind halványabb lett és kis apa komoran, szomoruan járt-kelt.

Vendégek helyett orvosok jöttek, akik aztán apával hosszasan eltanácskoztak. Engem ilyenkor mindig kiküldtek a szobából. Én bizony nem is sejtettem, hogy szegény kis anya milyen nagyon beteg!

Az orvosok végre abban állapodtak meg, hogy kis mama beteg tüdejének csakis a meleg éghajlat fog jól tenni és hogy föltétlenül el köll utaznia a délvidékre.

Én, tudatlan fejemmel, nem tudtam még megérteni, hogy milyen szomorú az oka elutazásunknak s végtelen örömet találtam a nagy készülődésben, csomagolásban. Egyedül az bántott, hogy kis anyám nem kaczag oly hangosan velem, mint előbb szokta mindig.

Csak az került keserves fájdalomba, hogy el köllött ajándékoznom a jó cimborámat, a kis kutyát és szelid galambjaimat, mert apa semmiképp sem egyezett bele, hogy az utra elvigyük őket.

Más nap aztán utra keltünk a nagy ismeretlen világba.

Minden, amit ezentul láttam, új volt előttem és nagyszerű.

Sokat beszélhetnék nektek a szép vidékekről, az idegen formájú emberekről, az új fajta fákról, virágokról, amiket utazásaink közben láttunk, a sok-sok dologról amit tapasztaltunk, de azt máskorra hagyom. Rövidebbre akarom szabni történetemet, hogy meg ne unjátok, míg a végére kerülök.

Néhány évig éltünk ilyen vándoréletet szegény kis anyámmal. Egyik helyről a másikra költöztünk, majd itt teleltünk, majd ott nyaraltunk, de a kis anya egészsége sehogy sem akart helyre állni. Lassan, észrevétlenül mind jobban elgyöngült. Egy-

szer aztán nagy hon-vágy fogta el. Haza akart menni, csak haza, haza, minél előbb csak haza! Hazáját akarta még egyszer, utoljára látni, levegőjét még egyszer beszívni beteg tüdejébe és aztán szegény fáradt testét áldott földjében megpihentetni...

És csakugyan úgy történt, ahogy a drága beteg sejtette. Alig voltunk egy pár napig itthon, máris megváltotta a halál nagy szenvedéseitől. Szép csöndesen elszenderült és nem ébredt fel többé soha.

Szomoru napok következtek ezután. Mindenki busult, mindenki sirt. De a legtöbbet vesztettem én, aki most már egyedül maradtam kis apával, aki napról-napra türelmetlenebb, zordabb, kiméletlenebb lett irányomban. Utóbb már pusztá látásom is annyira fölingerelte, hogy keserű, mérges szavakra fakadt. Egyszer pedig... ha ezer esztendeig élnék, sem felejténém el, így rivalt rám:

— Csak ne látnám már ezt a haszontalan koldus-gyereket! Eredj az utca-sarokra, más hely úgy sem való neked!

Azt hittem, az ég szakad le rám s egyszerre eltemeti mind az elmúlt boldogságomat.

Én »koldus-gyermek«! Én, az ő gyermeke koldus? Hogyan értette ezt? Mit jelentenek e szavak?... Kezdtém gondolkozni. Eszembe jutott, hogy ő sohasem szeretett. Ha tehette, mindig ellőkött magától. Eszembe jutott, hogy itt-ott hallottam is a cselédektől egyes elejtett, halk szavakat, hogy »felvitte az Uristen a dolgát«, vagy, hogy »nézne az anyja, ha így látná!« Persze akkor nem is álmodhattam, hogy kire vonatkozhatik mind ez. De most egyszerre kínos, gyötrő sejtelmek ébredtek föl bennem. Lihegve szaladtam ki a cselédekhez s egyenkint kezdtem faggatni őket. Eleinte huzódoztak, titkolóztak, de csakhamar kitudtam tőlük az egész, nagy, évekig őrzött titkot: életem titkát.

Az első perczen metsző fájdalom fogott el. Hát ez a pompa, ez a gazdagság, ez mind másé, idegené, ebből semmi-semmi sem az enyém, ez csak alamizsna? És sirtam, sirtam keserves könnyeket.

Egyszerre csak egy isteni, enyhítő, vigasztaló sugallat villant át az agyamon. Hiszen ha így van, akkor nem az én anyám halt meg!... Az én anyám... az én anyám talán még él... él... és busul utánam. Oh Istenem, segíts, hogy megtaláljam őt! Nem kell a gazdagság, nem kell semmi, semmi, csak az édes anyámat add vissza Uram Istenem!

Nem volt sem éjjelem, sem nappalom, csak egy vágyam, egy gondolatom: megtudni, hogy rég elhagyott édes anyám él-e még?

A legöregebbik cselédet hívtam segítségül, aki már akkor ott szolgált a házban, mikor új otthonomba kerültem.

Megesett a szíve rajtam s hozzá fogott a kereséshez.

Hosszú kutatás után végre nyomára akadt. Él, él!... S megtudtam az utcát, a házat is, ahol édes anyám lakik.

Képzeltetitek, milyen izgatottan, félve, remegve, de örömmel, vágygial szivemben tettem meg ezt az utat édes anyám ajtajáig!... Beállítottam a szegényes kis szobába... Egy jóságos öreg asszony fogadott. Olyannak tetszett az arca, mint ha mindig csak azt láttam volna. Nem volt az nekem idegen; megszerettem mindjárt az első pillanattól fogva... És hiába is gondoltam el az egész uton, mit fogok szólni anyámhoz, mit fogok legelőbb mondani. Dehogy is tudtam szólni, csak hangos zokogásra fakadtam és a nyakába borultam némán, szótlánul.

Mikor az első örömből, meglepetésből magunkhoz tértünk; mikor már vagy századszor újra meg újra össze öleleztünk, meséltük csak el egymásnak életünk folyását.

Nem is váltunk el többé soha. Én megtanultam a szabóságot és megkerestem mindkettőnknek a mindennapi kenyeret. Ugy éltünk aztán együtt kettecskén bár szegényen, de boldogan hosszú-hosszu évekig, mind-addig, míg őt is kikisértük a szép, virágos temetőbe.

*

Oreg varrónónk ennyit mondott el életéből. S hajtja, hajtja gyorsan a kereket, berregésébe fojtva halk sóhajait...

SPAN

SPAN
sága
ez;

ségének ma
jobb vitézei
maradványa
lyok és büsz
don a bős
mely a forr
gát meg tu
gyermekkel
vágy. Az u
dül; és leg
finnak, nőne
heti a bika

Spanyol
viadalt; leg
tabbak azor
fővárosában

A város i
A főtéren
mind a köz
gény ember
tott fillére
elviszik egé
gyermekeik
den arcon

SPANYOL BIKA-VIADAL.

A SPANYOL népnek legfőbb mulatsága a bika-viadal. Pogány szokás ez; a római népek ama gyönyörűségének maradványa, melyben az ő legjobb vitézeik mint viadorok léptek föl; maradványa amaz időknek, melyben királyok és büszke fő-urak küzdöttek a porondon a bős bikával... És nincs hatalom, mely a forró vérű spanyol nép e mulatságát meg tudná szüntetni. Már a spanyol gyermekkel veleszületik a bika-viadal utáni vágy. Az után vágyakozik, ha ifjúvá serdül; és legnagyobb öröme a spanyol férfinak, nőnek egyaránt az, ha végig nézheti a bika-viadalt.

Spanyol földön sokfelé tartanak bika-viadalt; legérdekesebbek és leglátogatottabbak azonban *Madridban*, Spanyolország fővárosában.

A város ilyenkor ünnepi pompában uszlik. A főtéren ezrenként hullámzik a nép s mind a közlő élvezetről beszél. A szegény emberek egész héten át megtakarított filléreikkel sietnek a pénztár felé; elviszik egész családjukat, még ölse való gyermekeiket is. Boldogság sugárzik minden arcon és tüzes szenvedély; már előre

A LÁNDZSÁSOK.

örül neki mindenki, hogy fogja leszurni ő is a bikát, ha majd megnő... vagy akár most is, legalább a — tekintetével.

Tizenötezer ember ül és áll a rengeteg arénában. De csak a *madridiban*; a *sevil-laiban* huszezer, a *barcelonaiban* tizenegyezer ember fér el.

Felül födetlen, lépcsőzetesen emelkedő kőpadokkal, szűk helyekkel van ellátva a madridi aréna. Átjárók nincsenek, aki később jön az az ülőkön keresztül kapaszkodik a helyére. S ezt nagyon is vidáman teszik, egymásnak kezet nyujtva huzzák egymást fölfelé.

Az arénán kívül is százával tolong a nép. Mind szegények,

A FÖLVONULÁS.

VÖRÖS POSZTÓVAL DÜHÖSÍTIK A BIKÁT.

de azért ők is ujjonganak, lelkesednek, füttyülnek vagy éljeneznek, amilyen oda benn a hangulat. Mind zugóbb lesz a zaj. Lárma, füttyülés, vihogás vegyül el a légben. A esemege- és hűsítő ital-árusok kurjantásai, majd a nézők kiáltásai fokozzák a lármát.

A kijelölt időben megjelen az elnök saját páholyában, kíséretével.

Intésére indulót játszik a zenekar. Ez alatt oda künn a szereplők imádkoznak, mert egyikük sem tudja, nem-e ez lesz az utolsó szereplése. Csakhamar trombita-jel hallatszik és kezdődik a fölvonulás. Két sorban jönnek a lándzsások lovon. Ragyogó öltözet van rajtuk. Sárga bőr-nadrágjok bádoggal, fácskákkal vannak bélelve, hogy lábszáraik valahogy védve legyenek a bika hegyes szarvai ellen. Vörös öv, aranyos dolmány, fodros ing, széles, egyenes karimájú kalap. Lándzsáikkal a bikát fogják dühösíteni.

Utánuk jönnek a nyilazók ezüstös öltözetben. Horgos nyilaikkal ők is ingerelni fogják a bikát. Azután néhányan nagy vörös posztót hoznak, szintén a bika boszantására. Majd a szigony- és rakéta-dobók következnek s végül a matador, aki le kell, hogy győzze a roppant erejű állatot. Valamennyien festői öltözetben ékeskednek.

Az elnök intésére aztán megnyílik egy rácsos kapu, ahonnan a bika vad száguldással rohan a körbe. Pílanatra meghökken az ezernyi sokaság láttára, majd megszegi nyakát és neki ront a vörös posztós embereknek. Ezek villám-sebesen földre ugranak és most a szigonyosok izgatják a feldühödt állatot. A roppantul felbőszített bikával vagy egy fél óráig tart ez a kegyetlen játék, míg végre elő-

áll a matador, aki nyugodtan megy győzni, vagy — meghalni. Ruganyos léptekkel közeledik a bikához. Az óriási közönség harsogó »éljen«-t kiált, majd lecsöndesedik és feszült figyelemmel kíséri minden mozdulatát. Bal kezében kis vörös posztó, jobb-jában hosszú egyenes kard. Ugy játszik az ádáz állattal, mint ha gyermek-játék volna. Most a bika neki ront a posztónak, a matador elkapja előle és másfelől izgatja a bikát, amely fáradhatatlan az öklelésben. A matador most kissé mereven meg-

A MATADOR (Bika-ölő.)

áll, hátra
A közöns
dik. A ma
nek, dőfé
a bikána
markolati
állat lap
közé. A
remeg s
Az eg
pok, sapk
felé és ő
az ünne

A nég
tak már
színe a ne
aki soká
kán, nem
kező me
égőv al
éppen ol
pai csec
mulva k
tenye-szi
hónapos
feketedik

Villan
számol
Ugyanis
amely te
keskeny,
tele van
ha meg
ujján. A
ban érzi
Délben
gébb, é
mossága
ezt a fá
a közelé

Ment
a ment
Észak-A
is haszn
épület
öntött-v
den em
A heng

áll, hátra dől és lesi a kedvező pillanatot. A közönség tombol, majd újra lecsöndesedik. A matador céloz, láb-izmai megfeszülnek, döfésre emeli föl a kardot, neki fut a bikának s a legnagyobb biztossággal markolatig szalajtja hosszú kardját az állat lapockái között lévő nyak-csigolyák közé. A bika egy percig áll, majd megremeg s holtan összerogy.

Az egész aréna tombol örömeiben. Kalapok, sapkák, narancsok röpködnek a győző felé s ő hajlongva, kipirult arccal fogadja az ünneplést.

Majd három felcifrázott öszvér kicipeli a megölt bikát; elgereblyézik az összerugdalt egyenetlen porondot, hogy egy másik bikával küzdjön meg a matador.

Magyar ember bizony alig ha volna képes az ilyesmire, mert borzalmas a spanyol népnek ez a kedvtelése, amely évente legalább 1400 bika, 3000 ló és bizony egy ember életébe is kerül.

De viszont csodálatos az a nemes bátorság, az a biztosság s ügyesség, amellyel a matador diadalt arat a bárdolatlan nyers erő felett.

Polgár Géza.

INNEN-ONNAN.

A néger csecsemők. Sokan foglalkoztak már azzal a kérdéssel, hogy milyen a színe a néger csecsemőnek. Egy német orvos, aki soká tartózkodott az Egyenlítő tájékán, nem régebben megfigyelte és a következő megállapodásra jutott: A forró égöv alatt lakó újszülött néger csecsemő éppen olyan színű, mint bár mely európai csecsemő és csak két-három nap múlva kezd barnulni. Majd sötét gesztenye-színűre válik és ilyen marad három hónapos koráig. Teljesen csak aztán feketedik meg.

Villamos fa. Érdekes fölfedezésről számol be egy német természettudós. Ugyanis Közép-Indiában olyan fát talált, amely tele van villamossággal. A levele keskeny, puha, bársonyos, de annyira tele van villamossággal, hogy az ember, ha megérinti, villamos ütést érez az ujján. A delejtü már 20 lépésnyi távolban érzé a hatását és irányt változtat. Délben a legerősebb, este a leggyöngébb, éjjel pedig szünetel a fa villamossága. Madár soha sem szállja meg ezt a fát, rovar sem soha sem találja a közelében.

Mentő-sikló tűz-vész esetén. Ezt a mentő-siklót nem minálunk, hanem Észak-Amerikában készítették és ott is használják. Képünkön egy iskolaépület mellett fölépített magas, szeles, öntött-vas henger látható, amelybe minden emeletből egy kis folyosó nyílik. A hengerben aztán egy sima csiga-pálya

van, amelybe, ha beletesznek valakit, szépen lecsuszik a földre az ajtóig, ahol sértetlenül kiléphet. Az iskolában minden héten gyakorolgtatják ezt a csuszkalást és a gyermekek nagy örömeiket lelik benne. Tűz esetén néhány perc alatt valamennyi megmenekülhet.

MENTŐ-SIKLÓ TŰZ-VÉSZ ESETÉN.

KIS SZAKÁCSNÉ.

*Kis lány a nagy fazékban
Kavar szorgalmasan.
No hiszen, hogy ha ő nincs,
Az ebéd oda van.*

*A kis leány egészbe
Csak tíz éves pedig;
Mégis folyvást a tűzhely
Körül settenkedik.*

*A konyhában, úgy véli,
Ő az első kerék;
Bizony, ha nem segít, hát
A mártás oda ég.*

*A leves ehetetlen,
A hus száraz s kemény ...
No, arról nem is szölok,
Milyen a sütemény!*

*Amint látjátok őt, most
Épp szüve-ízt csinál,
És kóstolgatja sűrűn,
Vajjon sűrű-e már.*

*S bár első kóstolóra
Is ízlett már neki:
Azt mondja: hig bizony még!
S tovább kevergeti.*

*Senki
Senki
részem
Ki*

De végre a mamája
Csodálva látja, hogy
A sok kevergetésben
A lekvár egyre fogy.

Félvén, ha így tovább megy,
Talán alig marad:
A kis kuktától elvett
Fazekat s kanalat.

Ebből az a tanulság.
Kis lányok és nagyok:
Mikön használni vágytok,
Ne torkoskodjatok!

Jenő bácsi.

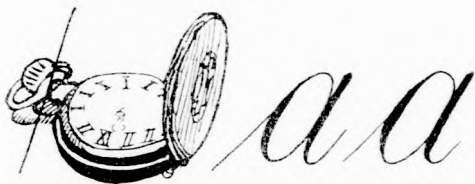
FEJTŐRŐ.

Kép-rejtvények.

I.

II.

Szó-rejtvény.

Senki és valaki laktak egy házban.
Senki elment vadászni, valaki mada-
rászni.
Ki maradt otthon?

Kocka-rejtvény.

I	I	M	N	N	= Élénk szín
O	O	O	O		= Író-eszköz
P	R	R			= Omladék
R	S				= Hely-határozó
S					= Mássalhangzó

Balról jobbra, fölülről lefelé olvasva: egyazon eredményt adják.

Számtani rejtvény.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

E számokat akként kell összeadni, hogy 100-at eredményezzen. Szabad egy szorzást is végezni.

Találós kérdések.

Melyik rang van még a királynál is magasabban?

Melyik rag nem tud soha békességben maradni?

Melyik sár nem piszkítja be a ruhát?

És melyik sár csap nagy lármát?

Melyik öltözék-darabból válik sütemény, ha egy betűjét megváltoztatod?

Pótló rejtvény.

K* m*nt v*t* *gy*t, *gy
*l*s:* * *l*á*.

A megfejtők között, a kihuzott nevek sor-rendjében: 3 korona-, 5 korona- s 8 korona-áru könyvet sorsolunk ki jutalomdíjúl.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXV. köt. 6-dik számában közölt rejtvények megfejtése a következő:

Kép-rejtvény: Becsüld meg önmagad.

Rejtett nevek: Olga, Imre, Berta, Pál.

Szélmalom-rejtvény: Ki sok édest nyal, keserüt is fal.

Tréfiás számtani rejtvény: $20 - 33 = 67$
igy: XX

33

67

Megfejtők: ¹ Chmura László, Burger Imre, Erényi Erzsike, Kovács Klára és György, Póczy Erzsike és Miska, Milutinovits Corinna és Janka, Meller Vilmos, Erdődy Leona és László, Bakony-

¹ Aki valamennyit hibátlanul fejtette meg, annak nevét dílt betűvel nyomattam.

váry Ellike és Lala, Vörösmarthy Ida, Csics Rózsika és Ancika, Medveczky Margitka és Sándorka, Nowoly Antal, Steiner Erzsé, Laci és Bódi, Fürst Sárika, Könyöki Matild és Józsi, Wittmann Erzsé, Jurenák Gizi, Herzfeld testvérek, Löw Lenke, Györfly Ilonka, Balog Rózsika és Albert, *Szendassy Marianne, Erzsé és Pista*, Pleusznér Ada, Benyovszky Pistike és Béluska, *Surányi Linka*, Niedermann Árpád, Frankl Irén, *Imreh Juliska*, Unger Ullmann Ibolyka, *Papp Jenő és László*, Thyll Lacika, Tantossy Anikó, Zlinszky Pista, *Humayer Erzsé*, Szabó Gyula, Hochstädter Sándor, Geszner Olga, *Szemző István*, Hefty Paula és Pali, *Kunváry Györgyike és Ernő*, Frater Iván, Vermes Pali, Pichler István, Winternitz Laci, Wágner Elzi és Jenő, Kramer Irén, Kimmel Dagmár, Rosenfeld Vilma, *Paulik Irike*, Schäfer Irma, Szemere Margit és Viola, Tischler Mici és Lajos, *Schwarz Emmy, Országh Sándor és Géza, Pap Lilike és Gizike*, Strasser Pál, Rombay Lili, Poll Kata, Mérey Dalma, Rakovszky Menyhért, Feld Sára, *Ehrenfeld Lilike, Könyöki Izolda, Ilona és József*, Nagy Vilma, Sárika és Ernő, Takácsy Mariska és Annuska, Kremsier Irma és Géza, Bibél Liska, Gervay Lilike, *Gerber Erzsike, Klárka és Magduska*, Gorove Anti.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörtént: 3 korona áru könyvet nyert *Dukesz Barna, Özd*; — 5 korona áru könyvet *Surányi Linka, Nyiregyháza*; és 8 korona áru könyvet *Schuller Lajos, Szent*, kiknek az illető könyveket a kiadó-hivatal megküldi.

*

A »KIS LAP« LXV. köt. 5-ik számában közölt rejtvények megfejtését beküldték még: Teőke Vilmos, Steiner Erzsé, Laci és Bódi, Löw Lenke, Niedermann Árpád, Schuller Lajos, Zlinszky Pista, Geszner Olga, Szentpétery Béla, Dukesz Barna, Vermes Pali, Bibél Liska, Reinisch Ilona, Winternitz Laci, Rosenfeld Vilma, Rombay Lili.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Czirjek Aldzsi, Bizony, apránként el-eltünedezik a házból a házi ipar, főképen a nagy városban. Már itt csak elvétve eszünk itthon dagasztott, itthon sült kenyeret. Most a pék s külön kenyér-gyárak szolgáltatják a mi mindennapi kenyérünket. Harisnyát sem igen kötögetnek itthon, mert azt is a gyár szövi számunkra. Faluhelyt is tünedezőben van az otthon főtt szappan, otthon mártott fagyú-gyertya, nem is említve a vásznat, melyet öreg- s dédanyáink maguk szövöttek az otthon fonott kenderből. S így el-elvész egy-egy darab a régi világból. Talán te nem is tudod már, hogy milyen is az a *koppantó*, mellyel azelőtt a gyertya hamvát vették, *koppantották* el. Es így tovább. Elhanyaglik a régi s új élet kél romjaiból, mondja a költő. Rejtvényeiből kettőt besoroztam. Ne használj porzót! — **Rakovszky Menyhért**. Meglehet, hogy egyszer csak ottan termék nálatok. A szives meghívást azonban mindenképen köszönöm. — **Poll Kata**. Szeretettel fogadlak apró hiveim nagy seregébe téged is. 1-ső oszt. tanulónak: írásod igen csinos. — **Kremsier testv.** Már unjátok a vakációt és szeretnétek iskolába járni megint? Hát szabad

ám tanulni a szünet-idő alatt is. Vagy-hogy nem egyazon dolog az iskolába-járás a tanulóval? No? Feleljetek őszintén. — **Horváth Erzsike**. Azt írod, hogy nem büszkélkedésből írsz verseket. Hát Erzsikém, nincs is miért büszkélkedned velök. Kényes portéka a vers nagyon, amelynek szabályai ellen nem szabad véteni. Meg aztán valamely gondolatot, érzelmet is kell azokban kifejezni, vagy valamely történetet (balladát, románcot, époszt) elbeszélni. A magad öröme farigcsá-hatsz rimecskét, de közlésre való bizony nem telhetik még az ilyen csöpp diaktól, mint amilyen te vagy, hugocsám. De, ha évek múltán megismerkedel a verstannal s lesz mondani valód: irhatsz még közölhető is. — **Lovász Károly**. Kezdesnek elég biztató, de közlésre még nem való. — **Takácsy testv.** El van intézve. — **Vörösmarthy Ida**. Ügyesek. Nagyrészt meg is jelenek. — „**Rökusmokus**”. Van abban a rimes levélben sok kedves és vidám részlet. De 1-ször Rökusnak a mókushoz ott semmi köze. Egyik sem ismeri a másikat. 2-szor Miért lakol oly borzasztó mód az a kedves evetke, hogy széjjel tépi a kegyetlen sasmadár? Nem vétett az a bájos állatka sem embernek, sem állatnak. Az effélet meg köll okolni. Az egészből csak az látszik, hogy kerülne ki a szerzőjéből külön munka is, ha maga is úgy akarja. — **Geszner Olga**. Így utólag is örvendek szép sikerednek. — **Bibél Liska**. Valóságos tündérlak az az erdei ház. Milyen boldogság lehet ottan tanyázni! — **Vermes Pál**. Ha nem tudod, magyaráztasd meg magadnak: mi az a sorsolás. — **Szentpétery Béla**. Jól szerkesztetted meg rejtvényeidet. De az első már nagyon sűrű fordult elő; a második pedig sült német példaszó. Egyebütt kereskedj. Majd lelsz te még más tárgyat, nevet, példabeszédet. — **Schäfer Irma**. Még annak a neve is megjelen, aki bárha csak egy rejtvény megfejtését küldte be. A *dült* betű azt illeti, aki valamennyinek a megoldását küldte be. — **Burger Sándor**. Szó sincs róla: élénk színben füstöd a balatoni vihart. De hát a Jókai és Eötvös Károly remek leírása után veszedelmes közölni a tiedet, mert ama jeles írók leírása már sok-sok gyermek-olvasó előtt is ismeretes. Valami balatoni különlegességről írsz, amely másutt nincs. Bizonyára sikerülni fog. — **Bajnokról** névtelen megfejtést kaptam. Vagy hogy tán Hübele Baláska küldötte? — *Több levélről a jövő számban.*

ROVÁS.

M. T. Gondatlan, poczás levelét nem veszem figyelembe! **F. b.**

JÓ SZIV.

Fischer Ilonka gyűjtése 3 K. 12 f. az »Ingyentej« részére.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!

F. b.

A KIADÓ-HIVATAL PÓSTÁJA.

Niedermann Árpád, Stoósz-fürdő. Küldj a »Kis Lap« kiadó-hivatalának 1 kor. 60 fillért, mely összegért megkapod a díszes bekötési táblát.

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR**.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat Budapesten.

